

DEMÀ
Josep Ramoneda

Salvador Cardús

Àrbitres, més que golejadors

Un dels aspectes més irritants de les campanyes electorals és com banalitzen la complexitat de l'acció política. Em refereixo a aquest tipus de discurs que dona a entendre que el polític pot prendre compromisos unilaterals amb l'elector com si, un cop aconseguit el càrrec, pogués fer el que li semblés. No discuteixo ara si les promeses són sinceres ni si es compleixen. El que denuncio és que alguns candidats facin creure que podran transformar-ho tot segons el seu projecte particular i exclusiu.

EL CAS MÉS EXTREM d'aquesta arrogància política és el que reflecteix l'expressió "tornar el poder al poble". De fet, aquest eslògan parteix del supòsit que algú, pel fet de guanyar unes eleccions, podrà fer el que el poble li demani, sigui el que sigui, i com si tota la gent pensés com un home sol. I, encara pitjor, darrere d'aquesta jaculatòria populista hi ha un implícit propi dels règims totalitaris, tant de dretes com d'esquerrres: el desig d'exercir el màxim control sobre tota la vida social, cultural i econòmica.

LA REALITAT ÉS ben diferent. Afortunadament, la societat actual ja no té una estructura piramidal que permeti que se la controli "des de dalt". Categories com les de "casta" o "màfia", per bé que puguin assenyalar alguns grups d'individus reals, ja no expliquen el perquè de tot plegat. Donen compte d'alguns àmbits on perviuen privilegis enquistats, sí. Però de cap manera es pot imaginar que el món sigui mogut per uns titellaires que el fan anar segons els seus interessos particulars, ni es poden sostenir visions conspiratives que ens dibuixarien o bé com a víctimes indefenses i innocents, o bé com a còmplices culpables de les seves maniobres malèvols.

AFORTUNADAMENT, no vivim a Corea del Nord. A les nostres societats hi ha una multitud de micropoders i macropoders que responen a una multitud semblant d'interessos, la legitimitat dels quals està limitada per la llei i no per capricis morals. Aquests poders juguen partides complexíssimes, lògicament, a favor propi. I en aquest joc el ciutadà també hi té el seu paper. No és cert, doncs, que la nostra relació amb el poder polític es limiti a votar cada quatre anys. També hi participem fabricant una certa opinió pública quan ens informem críticament; amb la configuració de les audiències quan escollim el diari que llegim; com a consumidors actius quan afavorim unes o altres empreses o quan ens associem i mobilitzem exigint canvis polítics tan radicals com ho ha estat forçar majories a favor de la independència. Tot això també és un poder que

MARC ROVIRA

Els polítics
no poden
actuar com
uns petits
dictadors

tant de bo utilitzéssim de manera més sistemàtica, conscient i intel·ligent.

EN UN SISTEMA democràtic, en aquesta confrontació de poders desiguals, l'estat i els polítics tenen l'obligació d'establir regles de joc que preservin l'interès general –tan difícil de precisar, d'altra banda–, que garanteixin els drets bàsics i que protegeixin les persones més febles. Fan, sobretot, d'àrbitres guiats per reglaments als quals ells mateixos s'han de sotmetre. Els polítics faciliten acords i pactes en la direcció del seu programa; frenen o empenyen projectes segons les majories obtingudes; fan de mediadors entre interessos socials contraposats... Però no poden actuar com uns petits dictadors, com si el paper d'àrbitre els permetés prendre, també, el lloc de l'entrenador i ser l'únic jugador, fins a dictar capriciosament el resultat final del partit.

RECOMANO VEURE la sèrie danesa *Borgen* pel caràcter exemplificador de fins a quin punt el polític, en un sistema democràtic, s'assembla més a un bon àrbitre que no pas a un bon davanter centre. El polític que es presenta com un golejadore, pitjor, com un boxejadore, o és un ingenu o menteix descaradament.